

FI Dnr 18-1141

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Förslag till föreskrifter om rapportering av uppgifter om kapitalbaskrav för vissa värdepappersbolag

Sammanfattning

Finansinspektionen föreslår nya föreskrifter om rapportering av uppgifter om kapitalbaskrav för vissa värdepappersbolag.

Det handlar om värdepappersbolag som omfattas av artikel 4.1.2 c i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 (tillsynsförordningen).

Uppgifterna behöver rapporteras in till Finansinspektionen för att myndigheten på ett effektivt sätt ska kunna kontrollera att värdepappersbolagen uppfyller gällande kapitalbaskrav.

De berörda värdepappersbolagen var fram till den 1 januari 2018 skyldiga att rapportera uppgifter om kapitalbaskrav till Finansinspektionen. Till följd av en ändring i lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag, som trädde i kraft vid årsskiftet, har den skyldigheten dock upphört. Syftet med de nu föreslagna föreskrifterna är att återinföra rapporteringsskyldigheten.

Föreskrifterna föreslås träda i kraft den 3 juli 2018.

Innehåll

1	Utgångspunkter	3
1.1	Bakgrund och målet med regleringen.....	3
1.2	Nuvarande och kommande regelverk	3
1.3	Regleringsalternativ	5
1.4	Rättsliga förutsättningar	5
1.5	Ärendets beredning.....	6
2	Motivering och överväganden.....	6
2.1	Tillämpningsområdet för de nya föreskrifterna.....	6
2.2	Vilka uppgifter ska rapporteras?.....	6
2.3	Hur uppgifterna ska rapporteras?	7
2.4	Föreskrifternas ikraftträdande.....	7
3	Förslagets konsekvenser.....	7
3.1	Konsekvenser för konsumenterna och samhället	7
3.2	Konsekvenser för bolagen	8
3.3	Konsekvenser för Finansinspektionen.....	8

1 Utgångspunkter

1.1 Bakgrund och målet med regleringen

I tillsynsförordningen¹ finns regler om att kreditinstitut och värdepappersföretag med vissa intervall ska rapportera uppgifter till Finansinspektionen som visar att de uppfyller de kapitalbaskrav som gäller för dem (artikel 99).

Tillsynsförordningen är i sin helhet dock bara tillämplig på vissa värdepappersbolag. I tillsynsförordningen anses vissa värdepappersbolag enligt Mifid² inte som värdepappersföretag i tillsynsförordningens mening, se artikel 4.1.2 c. Det handlar om bolag som endast har tillstånd för en eller flera av investerings-tjänsterna

- mottagande och vidarebefordran av order,
- utförande av order,
- portföljförvaltning, och
- investeringsrådgivning.

Ytterligare en förutsättning är att bolaget inte förvarar kunders finansiella instrument eller kontanta medel, och inte heller har tillstånd att göra det.

I Sverige har tillsynsförordningen tidigare, genom en bestämmelse i lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag (tillsynslagen), gjorts tillämplig på *samtliga* svenska värdepappersbolag, se 1 kap. 5 § andra stycket i dess lydelse före den 1 januari 2018. Sedan årsskiftet har denna utvidgning av tillämpningsområdet för tillsynsförordningen i svensk rätt upphävts. Det innebär att tillsynsförordningens definition av värdepappersföretag hädanefter ska gälla vid tillämpningen av förordningen. Därmed har Finansinspektionen inte längre möjlighet att periodiskt begära in uppgifter om kapitalbaskrav för de värdepappersbolag som inte omfattas av tillsynsförordningens definition av värdepappersföretag, dvs. de företag som avses i artikel 4.1.2 c i tillsynsförordningen.

Målet med de föreslagna föreskrifterna är att Finansinspektionen fortsättningsvis löpande och effektivt ska kunna kontrollera att de värdepappersbolag som avses i artikel 4.1.2 c i tillsynsförordningen uppfyller de kapitalbaskrav som gäller enligt tillsynsförordningen och lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden (LV). Att kapitalbaskraven uppfylls är en förutsättning för att inneha värdepapperstillstånd. Det är också viktigt ur ett kundskyddsperspektiv.

1.2 Nuvarande och kommande regelverk

Tillsynsförordningen är direkt tillämplig på svenska företag. I förordningen finns bestämmelser om bankers och andra kreditinstituts rapportering av

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012.

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU.

kapitalbaskrav. Även de värdepappersbolag som ryms inom förordningens definition av värdepappersföretag omfattas av bestämmelserna. De bolag som avses i artikel 4.1.2 c undantas däremot från tillsynsförordningens tillämpningsområde och därmed även från rapporteringskravet (se avsnitt 1.1).

Förordningen kan dock ändå bli tillämplig för vissa av de undantagna värdepappersbolagen. Det handlar om regler om kapitalkrav för värdepappersbolag som har tillstånd att utföra order eller portföljförvaltning³. För dessa bolag gäller exempelvis ett krav på att inneha ett godtagbart kapital motsvarande en fjärdedel av de fasta omkostnaderna under det föregående året, se artikel 97.1. Även artikel 95.2, och de artiklar som hänvisas till där, är relevanta för att beräkna kapitalbaskraven för dessa värdepappersbolag. De berörda värdepappersbolagen omfattas emellertid inte av rapporteringskravet i artikel 99 i tillsynsförordningen.

Sedan den 1 januari 2018 finns det i 3 kap. 7 § andra stycket LV krav på kapitalbasen i värdepapperbolag. Det handlar om kapitalkrav under pågående verksamhet och innebär att kapitalbasen inte får understiga det startkapital som enligt 3 kap. 6 § LV krävdes när verksamheten påbörjades. Detta kapitalkrav gäller för samtliga värdepappersbolag som avses i artikel 4.1.2 c i tillsynsförordningen (se prop. 2017/18:5 s. 78 f. och 91).

Som framgår i avsnitt 1.1 var värdepappersbolagen före den 1 januari 2018 skyldiga att löpande rapportera in uppgifter om kapitalbaskrav till Finansinspektionen. Detta gjordes på blanketten Kapitalbaskrav m.m. (F841). Sedan årsskiftet finns det inte längre någon rapporteringsskyldighet för de värdepappersbolag som inte längre omfattas av tillsynsförordningens definition av värdepappersföretag, dvs. de företag som avses i artikel 4.1.2 c i tillsynsförordningen. I dokumentet ”Fortsatt rapportering av kapitalbaskrav för vissa värdepappersföretag”, som finns på Finansinspektionens webbplats, uppmanar Finansinspektionen berörda bolag att ändå fortsätta att rapportera som förut tills de nya föreskrifterna träder i kraft.

Finansinspektionens uppmaning att rapportera gäller dock inte uppgifter om kapitalbuffertar. Anledningen till det är att värdepappersföretag som avses i artikel 4.1.2 c i tillsynsförordningen sedan den 1 januari 2018 inte omfattas av lagen (2014:966) om kapitalbuffertar. Dessa bolag omfattas inte heller av tillsynslagen eller av Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2014:12) om tillsynskrav och kapitalbuffertar. Sedan årsskiftet är det enbart de svenska aktiebolag som definieras som värdepappersföretag i artikel 4.1.2 i tillsynsförordningen som omfattas av nämnda lagar och föreskrifter.

I sammanhanget kan noteras att Europeiska kommissionen den 20 december 2017 lade fram både ett förslag till nytt direktiv⁴ och ett förslag till en ny

³ Värdepappersbolag som tillhandahåller de investeringstjänster eller utför den investeringsverksamhet som avses i avsnitt A, punkterna 2 och 4 i bilaga I till Mifid 2.

⁴Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tillsyn av värdepappersföretag och om ändring av direktiven 2013/36/EU och 2014/65/EU.

förordning⁵ som handlar om kapitalbaskrav för värdepappersbolag. I dessa EU-rättsakter finns bl.a. bestämmelser om att uppgifter om kapitalbaskrav ska rapporteras till behörig tillsynsmyndighet. Förhandlingar om hur rättsakterna ska utformas pågår för närvarande inom EU.

1.3 Regleringsalternativ

Finansinspektionen har redan i dag möjlighet att begära in upplysningar om bolagens verksamhet för att övervaka att bolagen följer LV och föreskrifter meddelade med stöd av den lagen, se bl.a. 23 kap. 2 och 3 §§ LV. Den information som Finansinspektionen kan begära in gäller uppgifter, handlingar och annat. Finansinspektionen kan därmed vid behov, dock inte löpande, samla in uppgifter om kapitalbaskrav. Sådan uppgiftsinsamling på oregelbunden basis har dock ett antal nackdelar. Den tar stora resurser i anspråk både för Finansinspektionen och för värdepappersbolagen. Särskilt för bolag som annars normalt inte sammanställer uppgifterna på det sätt som Finansinspektionen efterfrågar är detta en administrativ börda. Vidare innebär uppgiftsinsamling på oregelbunden basis att Finansinspektionen inte får några löpande tidsserier av data och myndigheten får därmed svårare att se och analysera trender.

Finansinspektionen bedömer att det inte är möjligt att lösa inrapportering av uppgifter om kapitalbaskrav genom självreglering eller på något annat sätt. De värdepappersbolag som omfattas av de föreslagna föreskrifterna är inte organiserade i någon branschförening. Svenska Fondhandlareföreningen skulle kunna vara en lämplig branschförening, men dess medlemmar består endast av banker och större värdepappersbolag.

Ett alternativ till de föreslagna föreskrifterna skulle kunna vara att de berörda bolagen inte rapporterade uppgifter om kapitalbaskrav. Rapporteringen behövs dock för att Finansinspektionen periodiskt ska kunna kontrollera att bolagen uppfyller kapitalbaskraven enligt gällande regelverk. Att dessa krav är uppfyllda är en förutsättning för att inneha värdepapperstillstånd och viktigt ur ett kundskyddsperspektiv.

Sammanfattningsvis anser Finansinspektionen att det behövs bindande regler i form av föreskrifter för att säkerställa att myndigheten – liksom tidigare – periodiskt får in uppgifter om de berörda värdepappersbolagens kapitalbaskrav.

1.4 Rättsliga förutsättningar

Finansinspektionen får enligt 6 kap. 1 § 56 och 58 förordningen (2007:572) om värdepappersmarknaden meddela föreskrifter om vilka upplysningar ett bolag ska lämna om sin verksamhet till Finansinspektionen och när dessa upplysningar ska lämnas.

⁵Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om tillsynskrav för värdepappersföretag och om ändring av förordningarna (EU) nr 575/2013, (EU) nr 600/2014 och (EU) nr 1093/2010

1.5 Ärendets beredning

Finansinspektionen har inte haft någon extern referensgrupp under arbetet med de nya föreskrifterna. Information om föreskriftsförslaget har i stället publicerats på Finansinspektionens webbplats i form av frågor och svar. Svenska Fondhandlareföreningen tillfrågades om att medverka i en extern referensgrupp, men tackade nej.

2 Motivering och överväganden

Finansinspektionen behöver löpande få in uppgifter om värdepappersbolagens kapitalbas och kapitalbaskrav för att myndigheten på ett effektivt sätt ska kunna kontrollera att bolagen uppfyller gällande regler. Eftersom det sedan årsskiftet inte längre finns en sådan skyldighet för de värdepappersbolag som avses i artikel 4.1.2 c i tillsynsförordningen, föreslår Finansinspektionen att en sådan skyldighet införs genom nya föreskrifter (se avsnitt 1.1). Om inrapporteringen inte regleras genom föreskrifter, kommer cirka hälften av de svenska värdepappersbolagen inte längre vara skyldiga att periodiskt rapportera uppgifter om kapitalbaskrav till Finansinspektionen. Därmed finns det risk för att bolagen monterar ned sina rapporteringssystem. Om det senare skulle komma nya EU-krav (se avsnitt 1.2) kan bolagen tvingas bygga upp sina rapporteringssystem igen, vilket lär innebära kostnader.

2.1 Tillämpningsområdet för de nya föreskrifterna

De nya föreskrifterna föreslås omfatta de värdepappersbolag som inte anses vara värdepappersföretag i tillsynsförordningens mening och som därmed inte längre omfattas av rapporteringskravet i artikel 99 i tillsynsförordningen. Det handlar alltså om bolag som avses i artikel 4.1.2 c i tillsynsförordningen och som endast har tillstånd för en eller flera av investeringstjänsterna

- mottagande och vidarebefordran av order,
- utförande av order,
- portföljförvaltning eller
- investeringsrådgivning.

Ytterligare en förutsättning är att bolaget inte förvarar kunders finansiella instrument eller kontanta medel och inte heller har tillstånd att göra det.

2.2 Vilka uppgifter ska rapporteras?

De värdepappersbolag som omfattas av föreskriftsförslaget har så länge de följde tillsynsförordningens rapporteringskrav lämnat uppgifter om kapitalbas, kapitalbaskrav (riskvägda exponeringsbelopp), kapitalrelationer och kapitalnivåer samt memorandumposter (bl.a. startkapital och kapitalbas baserad på fasta omkostnader).

Sedan tillsynslagen ändrades vid årsskiftet finns inte längre något skäl att kräva in så omfattande uppgifter från samtliga värdepappersbolag. Rapporteringskraven bör spegla de krav på kapitalbas och kapitalkrav som gäller för de olika bolagen. Alla värdepappersbolag som omfattas av föreskriftsförslaget bör periodiskt lämna uppgifter till Finansinspektionen om bolagens kapitalbas i mall C01.00 och memorandumposter i mall C04.00 i blanketten Kapitalbaskrav m.m. (F841).

De värdepappersbolag som har tillstånd att utföra order eller portföljförvaltning, och som ska tillämpa artiklarna 95.2 och 97.1 i tillsynsförordningen, bör förutom uppgifter om kapitalbas och memorandumposter, periodiskt också rapportera uppgifter om kapitalbaskrav (riskvägt exponeringsbelopp) i mall C02.00 samt kapitalrelationer och kapitalnivåer i mall C03.00 i blanketten Kapitalbaskrav m.m. (F841). Det är uppgifter som Finansinspektionen även fortsättningsvis behöver i sin tillsyn av de aktuella bolagen.

2.3 Hur ska uppgifterna rapporteras?

Fram till den 1 januari 2018 rapporterade de aktuella värdepappersbolagen kapitalbaskrav periodiskt på den EU-harmoniserade blanketten Kapitalbaskrav m.m. (F841). Rapporteringen skedde på Finansinspektionens webbplats via Rapporteringsportalen. Detta sätt att rapportera har fungerat bra. Finansinspektionen föreslår därför att denna ordning ska bestå och att bolagen rapporterar på samma sätt som tidigare.

2.4 Föreskrifternas ikraftträdande

Finansinspektionen föreslår att de nya föreskrifterna träder i kraft den 3 juli 2018. Eftersom de berörda värdepappersbolagen redan tidigare har rapporterat kapitaluppgifterna, och uppmanats av Finansinspektionen att fortsätta med det även efter årsskiftet, förutsätter Finansinspektionen att bolagen inte behöver någon särskild tid för förberedelser.

Några övergångsbestämmelser är inte nödvändiga.

3 Förslagets konsekvenser

3.1 Konsekvenser för konsumenterna och samhället

Finansinspektionen bedömer att rapporteringskravet i föreslagna föreskrifter inte kommer att få några större konsekvenser för konsumenter eller för samhället. Tvärtom bidrar rapporteringen till att Finansinspektionen kan övervaka och snabbt agera om ett bolags kapitalkrav understiger de lagstadgade kraven. Detta bedöms ha en positiv inverkan på konsumentskyddet.

3.2 Konsekvenser för bolagen

Föreskriftsförslaget gäller endast de värdepappersbolag som omfattas av artikel 4.1.2 c i tillsynsförordningen. I dagsläget uppgår dessa till cirka 50 stycken. Övriga värdepappersbolag berörs alltså inte av förslaget.

De värdepappersbolag som förslaget gäller är små bolag som exempelvis sysslar med portföljförvaltning eller investeringsrådgivning (se avsnitt 2.1). Genom förslaget införs ett krav på att de berörda värdepappersbolagen ska rapportera uppgifter om kapitalbaskrav på samma sätt som de var skyldiga att göra fram till den 1 januari 2018. Förslaget innebär inte att det införs några ytterligare rapporteringskrav för bolagen. I stället minskar bolagens rapporteringsbörda jämfört med vad som gällde före årsskiftet, eftersom de inte längre är skyldiga att upprätthålla kapitalbuffertar enligt lagen (2014:466) om kapitalbuffertar. Därmed behöver bolagen inte längre rapportera den typen av uppgifter i blanketten Kapitalbaskrav m.m. (F841). De behöver inte heller längre rapportera uppgifter i blanketten Intecknade tillgångar (F846).

För de värdepappersbolag som endast omfattas av kapitalbaskraven i 3 kap. 7 § andra stycket LV, dvs. att kapitalbasen inte får understiga startkapitalet, gäller ytterligare lättnader jämfört med tidigare. Förslaget innebär att dessa bolag inte längre ska rapportera uppgifter om kapitalbaskrav (riskvägt exponeringsbelopp) i mall C02.00 eller kapitalrelationer och kapitalnivåer i mall C03.00 i blanketten Kapitalbaskrav m.m. (F841).

De berörda bolagen rapporterar redan i dag aktuella uppgifter. De har system för och kunskap om inrapporteringen. Därför bedömer Finansinspektionen att inga ytterligare kostnader bör uppkomma för att bygga upp system för inrapportering eller för att utbilda personal. Bolagen är även i fortsättningen skyldiga att upprätthålla kapital enligt de gällande kapitalbaskraven som finns i LV och i tillsynsförordningen (se avsnitt 2.2). Det är alltså endast rapporteringskravet som tillkommer genom de föreslagna föreskrifterna. Löpande kostnader för rapporteringen bedöms vara begränsade. Den löpande kostnaden för rapportering beräknas uppgå till 4 800 kronor per år (2 timmar x 4 rapporteringstillfällen x 600 kronor).

Fondbolag och AIF-förvaltare rapporterar motsvarande uppgifter om kapitalbas och kapitalbaskrav enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2013:9) om värdepappersfonder och Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2013:10) om förvaltare av alternativa investeringsfonder. Därmed drabbas de värdepappersbolag som omfattas av föreskriftsförslaget inte av någon konkurrensmässig nackdel i förhållande till fondbolag och AIF-förvaltare.

3.3 Konsekvenser för Finansinspektionen

Den föreslagna inrapporteringen är en förutsättning för att Finansinspektionen löpande ska kunna kontrollera att berörda värdepappersbolag uppfyller gällande kapitalbaskrav i LV och i tillsynsförordningen.

Förslaget innebär minskad administration för Finansinspektionen, eftersom uppgifterna kommer att rapporteras in periodiskt av bolagen i stället för att myndigheten flera gånger per år ska vända sig till respektive bolag och kräva in uppgifterna.

Finansinspektionen har informerat om de kommande föreskrifterna på myndighetens webbplats, www.fi.se, och besvarat frågor från branschen. I övrigt bedöms det inte finnas behov av speciella informationsinsatser, eftersom värdepappersbolagen redan tidigare rapporterar uppgifter på det sätt som föreslås i de nya föreskrifterna. Bolagen kommer – liksom tidigare – att rapportera uppgifterna på blanketten Kapitalbaskrav m.m. (F841).